

Høringsinstansene

Deres ref:

Vår ref: 2022/186299

Dato: 16.01.2023

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING

- FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM TILSYN OG KONTROLL VED IMPORT OG EKSPORT AV NÆRINGSMIDLER OG AV PRODUKTER AV ANIMALSK OPPRINNELSE INNEN EØS, OG AV IKKE-ANIMALSKE NÆRINGSMIDLER FRA TREDJELAND

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Endringsforskriften til Importkontrollforskriften tar sikte på å rydde og klargjøre følgende elementer i forskriften:

- utvidelse av forskriftens virkeområde for delene om registreringsplikt for å inkludere importører av animalske produkter,
- utvidelse av virkeområdet til forskriften til å omfatte fôrvarer,
- klargjøring av reglene om importørens og første mottakerens ansvar,
- språklige forbedringer: spissing og klargjøring av formålet og virkeområdet til forskriften,
- oppdatering over forskrifter som ikke er unntatt fra meldeplikt,
- fjerning av bestemmelser om eksport,
- generell opprydding og oppdatering av regelverkshenvisninger, inkl. ny tittel på forskriften.

Bakgrunn for forslaget

Mattilsynet ser behovet for å oppdatere forskrift 23. desember 1998 nr. 1471 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av næringsmidler og av produkter av animalsk opprinnelse innen EØS, og av ikke-animalske næringsmidler fra tredjeland (importkontrollforskriften), for å fremheve og presisere eksisterende krav knyttet til registrering av importører og hvilket ansvar disse og deres medhjelpere har forhold til å sikre at varepartiene overholder reglene som er knyttet til produktene som tas inn.

Videre er det behov for å oppdatere listen over regelverk som krever at ikke-animalske produkter må meldes inn til Mattilsynet, via TRACES, for å poengtere at disse ikke er omfattet av meldefritaket i forskriftens § 7. Ellers er det behov for å oppdatere regelverkshenvisningene i forskriften for å sikre klarhet i hvilke regler det vises til.

Mattilsynet

Saksbehandler: Ian Christian Burman

Tlf: 22 77 83 02

Besøksadresse:

E-post: postmottak@mattilsynet.no

www.mattilsynet.no

Postadresse:

Felles postmottak, Postboks 383

2381 Brumunddal

Telefaks: 23 21 68 01

Reglene i §§ 4 og 5 om eksport fjernes ettersom eksport fanges opp av et eget regelverk knyttet til eksport.

Med disse forslåtte endringene til forskriften ønsker Mattilsynet å sikre en bedre etterlevelse av regelverket ved at kravene til importører og deres medhjelpere er tydeligere angitt og presisert.

Innholdet i forskriftsutkastet

- Registreringsplikten for importørene:

I forbindelse med gjennomføringen av sekundærrettsaktene knyttet til den nye kontrollforordningen, forordning (EU) 2017/625, ble reglene om registreringsplikten for importører av animalske produkter i forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland ved en inkurie opphevet.

For å sikre at registreringsplikten fortsetter på en klar og oversiktlig måte er det nødvendig å inkludere disse importørene i kravet om registreringsplikt i importkontrollforskriften. Forskriftens innledningsparagrafer er derfor foreslått endret til å omfatte importører av animalske produkter. Det er videre presisert at denne utvidelsen kun skal omfatte §§ 6, 9, og 10, slik at forskriften i seg selv ikke utvides til å omfatte animalske produkter rent generelt. Disse produktene er ellers dekket av den nye kontrollforordningen og de utdypende rettsakten gitt av denne.

På fôrvare-området har man manglet en klar hjemmel knyttet til registreringsplikten for importører for fôrvarer. Det foreslås i denne forskriftsendringen at også fôrvarer (animalske og ikke-animalske produkter) inkluderes i virkeområdet til forskriften, inkludert paragrafene 6, 9 og 10. Det er i dag en etablert praksis at disse importørene registrer seg, slik at dette kravet er ikke et nytt krav knyttet til registrering av importører av fôrvarer og representerer en kodifisering av registreringsplikten.

En klar hjemmel for registrering av importører av fôrvarer og animalske produkter er videre begrunnet i nødvendigheten for gjennomføringen av Mattilsynets kontrollarbeid knyttet til å følge opp importører og dere overholdelse av importregelverket.

Dagens eksisterende registreringsplikt er, som nevnt, knyttet til en langvarig praksis i Mattilsynet, som er godt etablert og innarbeidet hos store deler av næringen. En forskriftsfesting av denne plikten til å registrere seg vil skape en klarhet og sikre substansen i kravet om registrering. Det har heller aldri vært mening å unnta disse importørene fra kravet om registrering.

- Oppdatering av virkeområdet:

Ettersom forskriften er fra 1998 er det videre behov for å friske opp formålet og virkeområdet til forskriften. De foreslåtte endringene er ikke ment å endre forskriftens formål eller virkeområde, og dermed heller ikke forskriftens karakter. Justeringen av §§ 1 og 2 vil sikre en klarhet og gi en bedre forståelse av hva forskriften regulerer, ved å strukturere opp formålene på en mer tydelig måte. Endringen av paragrafene representerer ikke noen endring i innhold, men er en modernisering av bestemmelsene i forhold til ordlyd.

- Klargjøring av ansvar og plikter:

Paragrafene 6, 9 og 10 regulerer i dag krav rettet mot registreringsplikten for importører og hvilke kontrolltiltak de skal foreta i forbindelse med import.

Mattilsynet ønsker å oppdatere § 6 angående innholdet i hva som skal registreres. Her fjernes den gamle opplistingen, og det henvises til hvor man skal registrere seg. Det nye her er at forskriften dermed ikke gir noen uttømmende liste over hvilken informasjon som skal registreres. Det bemerkes at endringer i informasjonskravet vil uansett måtte opplyses til næringen i forkant av endringer for å sikre gjennomsiktighet og forutsigbarhet. Videre påpekes det at det må foreligge en avtale med den som skal være første mottaker av varepartiet, som igjen skal sikre at denne er

kjent med at man er utpekt som første mottaker og er kjent med hvilke oppgaver dette medfører. Dette er et nytt krav for å øke fokuset på rollen man påtar seg ved å være første mottaker av et vareparti.

Endringen av § 9 dekker hvilke krav som stilles til kontrollen som importøren og første mottaker skal gjennomføre i forbindelse med importen. Med endringen ønsker Mattilsynet å presisere hvilke oppgaver som må gjøres ved samhandel og import for å sikre at varepartiet oppfyller regelverkskravene. Her presiseres innholdet i forhåndsvurderingen, hvilke oppgaver som påligger den enkelte aktør (importør/første mottaker), og gjennomføring av mottakskontroll av varepartiet.

Disse endringene er nødvendige for å sikre at importøren og første mottaker er kjent med hvilke forpliktelser som er pålagt dem og som de skal følge opp. Disse elementene er hentet fra dagens krav i forskrift 15. desember 1994 nr. 1187 om internkontroll for å oppfylle næringsmiddelovngivningen (Internkontrollforskriften for næringsmidler), §§ 4 og 5. Disse pliktene er ikke noe nytt som importørene og første mottakere skal forholde seg til, men er klargjøring av elementer som ligger andre steder i regelverket til Mattilsynet for å sikre bedre forståelse av kravene som stilles til de forskjellige rollene. Dette vil også gjøre det lettere for næringen å overholde regelverkskravene i lovgivningen.

Endringene vil også bidra til at Mattilsynet lettere kan føre tilsyn med importørene og deres medhjelpere. Tanken er at med denne informasjonen vil Mattilsynet kunne spisse tilsynene sine og dermed frigjøre tid internt og for næringen i forbindelse med å følge opp samhandel og import og overholdelse av regelverket. Dette vil også komme næringen til gode ved at Mattilsynets tilsyn blir mer effektiv og målrettet.

I § 10 er det presisert at det er Mattilsynet som er instansen som man skal varsle til. «Tilsynsmyndighet» er ikke entydig, og denne presiseringen er mer klargjørende.

- Retting av oversikten over forskrifter som meldefritaket i § 7 ikke gjelder for:

Endringen av § 7 tredje ledd retter på oversikten over forskriftene som gjennomfører beskyttelsestiltak rettet mot ikke animalske produkter og fôrvarer. Disse er meldepliktige produkter baser på EU-rettsakter og vil ikke kunne omfattes av unntaket fra meldeplikt gitt i denne forskriften. Forskriften må oppdateres i forhold til nytt EU-regelverk, inkludert økologiske produkter.

- Sletting av bestemmelser om eksport:

Bestemmelsene i kapittel II (§§ 4 og 5) om eksport, slettes ettersom eksport fanges opp av den nye eksportforskriften, jf. forskrift 18. juni 2020 nr. 1547 om eksport av næringsmidler, animaliebiprodukter, fôrvarer, levende dyr og avlsprodukter til land utenfor EØS (mateksportforskriften). Det er derfor ikke nødvendig å ha disse bestemmelsene i forskriften.

- Generell opprydding i forskriften:

Det gjøres også en endring til definisjonene i § 3 nr. 2 og 3, med vekt på hva som inngår i, men ikke begrenset til, forståelsen av begrepet «særskilte forskrifter». Dette gjøres for å ta høyde for endringer i forskriftsverket til Mattilsynet, der mange gamle forskrifter er erstattet av nye mer oppdatert forskrifter og gi næringen en viss forståelse av at særlige krav til produktene som de importerer kan forekomme og må være oppfylt ved import. Videre endres tittelen på forskriften for å spisse den og gjøre den kortere.

Vurdering

Hovedinnholdet i denne endringen av importkontrollforskriften er rettet mot en presisering av hvilke plikter som påligger importør og første mottakere av varepartier. Disse kravene er en videreføring av krav i annet regelverk gitt av Mattilsynet, og skal ikke medføre en ending av den rettslige statusen som foreligger i dag i forhold til ansvar. Hovedgrepet er at disse kravene samles på et sted.

Videre er virkeområdet til forskriften utvidet på noen bestemte områder for å sikre at alle importører blir omfattet av registreringsplikten. Dette er en kodifisering av gjeldende rett på matområdet, og skal bidra til å klargjøre denne registreringsplikten.

Konsekvensutredning

- Utvidelse av virkeområdet til å også omfatte importører av animalske næringsmidler:

Justeringen av forskriftens virkeområde på dette punktet er ment å fange opp og rette på en feil som ble gjort i forbindelse med gjennomføringen av den nye kontrollforordningen, OCR – forordning (EU) 2017/625, der man ved en inkurie klarte å oppheve bestemmelsene som påla importørene animalske produkter en registreringsplikt hos Mattilsynet.

Denne plikten som gjelder for importører av animalske produkter har imidlertid bestått gjennom ulovfestet praksis og sedvane, og klaringen i importkontrollforskriften vil ikke medføre noen nye plikter for disse aktørene. Med denne kodifiseringen av registreringsplikten vil man gjøre det tydeligere for næringsaktørene at de har en registreringsplikt, i tillegg til at man får en regelverkshjemmel. Det vurderes derfor at denne justeringen av forskriften ikke vil medføre noen økonomiske eller administrative konsekvenser for næringen eller Mattilsynet.

- Utvidelse av virkeområdet til å også omfatte importører av fôrvarer:

Denne endringen er en kodifisering av dagens godt etablerte praksis i forhold til registreringsplikten for fôrvareimportører. Plikten for å registrere seg eksisterer i dag, og med denne justeringen av forskriften vil dette kravet komme tydeligere frem. Denne justeringen vil ikke medføre noen nye økonomiske eller administrative kostnader, hverken for næringen eller Mattilsynet.

- Klargjøring av ansvar og plikter for varepartiene:

Oppdateringen av §§ 6, 9 og 10 er ment å klargjøre hvilke oppgaver og plikter som er pålagt importør og første mottaker av varepartiet.

Endringen av § 6 er i hovedsak en videreføring av dagens krav, som ikke vil medføre nye kostnader for næringen. Imidlertid vil det nye kravet om at første mottaker skal være varslet om sine plikter, og at det skal foreligge en avtale mellom importør og første mottaker, vil kunne medføre et merarbeid og noen kostnader for næringen å få på plass. Mattilsynet har sett at flere første mottakere ikke er kjent med sine plikter, og i noen tilfeller er de heller ikke kjent med at de er oppgitt som første mottaker. Mattilsynet vurderer at kostnadene dette vil medføre er relevante og formålstjenlige med behovet for å sikre at samhandelen og importen blir fulgt opp på en forsvarlig måte.

Endringene til § 9 omfatter en omstrukturering av dagens bestemmelse til å inkludere og presisere pliktene for importøren av varepartiet og pliktene til første mottaker. Disse kravene har vært angitt i dagens forskrift og i den eksisterende internkontrollforskrift for næringsmidler, og innebærer lite nytt i forhold til regelverkskrav og plikter. Eneste endring er at kravene er presisert i denne justeringen av importkontrollforskriften. Det er videre som en hjelp til næringen, gitt en bestemmelse om gjennomføring av mottakskontroll i § 9 sjette ledd. Den vurderes til ikke å medføre nye kostnader for næringen.

Presiseringen i § 10 vurderes ikke til å ha noen konsekvenser, annet enn en klargjøring av myndighet.

- Oppdatering av oversikten av forskrifter som ikke er omfattet av meldefritaket:

Dagens liste er utdatert i forhold hvilke forskrifter som ikke er omfattet av meldefritaket. De forskriftene som er unntatt, er forskrifter som gjennomfører EØS-forpliktelser som skal meldes før ankomst til EØS-området. Oppdateringen av listen vil ikke ha noen ytterligere økonomiske eller administrative konsekvenser enn de som allerede foreligger i forhold til meldeplikten gitt i de særskilte forskriftene.

- Fjerning av eksportbestemmelsene:

Ettersom dagens regler angående eksport er regulert i en annen forskrift, vil opphevingen av eksportbestemmelsene i denne importkontrollforskriften ikke medføre noen administrative konsekvenser og vil bidra til å klargjøre hva som gjelder av regelverk vedrørende eksport fra Norge.

- Språklige justeringer:

De språklige justeringene er ment å gjøre forskriften mer tilgjengelig for brukerne og dermed gjøre det lettere å forstå regelverkskravene, og vil ikke medføre noen økonomiske eller administrative konsekvenser. Det samme gjelder for regelverksoppdateringene.

Høringssvar

[Høringssvar sendes via Mattilsynets nettside](#). Alle høringssvar vil bli offentliggjort.

Høringsfrist: 1. mars 2023

Med hilsen

Marit Forbord
seksjonssjef

Vedlegg:

- Forslag til forskrift om endring av importkontrollforskriften
- Høringsliste

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*